Kunta- ja alueosasto
Hallitusneuvos Eeva Mäenpää
Finanssiasiantuntija Roosa Valkama

22.10.2024

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Valtiovarainministeriön vastine hallituksen esityksestä hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (HE 70/2024 vp) annettuihin asiantuntijalausuntoihin

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä valiokunnan kokouksessa 23.10.2024 käsiteltäväksi vastinetta hallituksen esityksestä hyvinvointialueiden rahoituksesta lain muuttamisesta (HE 70/2024 vp) valiokunnalle annettuihin asiantuntijalausuntoihin. Lisäksi valiokunta pyytää ottamaan vastineessa huomioon perustuslakivaliokunnan esityksestä antaman lausunnon (PeVL 38/2024 vp).

1. Esityksestä yleisesti

Perustuslakivaliokunta (PeVL 38/2024 vp, kappaleet 2-7) totesi esityksessä ehdotetun sääntelyn olevan merkityksellistä niin perustuslain riittäviä sosiaali- ja terveyspalveluja koskevan 19 §:n 3 momentin kuin itsehallintoa kuntia suuremmilla hallintoalueilla koskevan perustuslain 121 §:n 4 momentin kannalta. Ehdotuskohtaisten kannanottojen jälkeen perustuslakivaliokunta kiinnitti yleisesti huomiota tarpeeseen seurata esityksen vaikutuksia (kappaleet 25 ja 26), koska vaikuttaa siltä, että tällä hetkellä esitettävissä olevaan arvioon esityksen vaikutuksista sisältyy huomattavaa epävarmuutta. Tämä liittyy muun muassa siihen, ettei hyvinvointialueiden tulevien vuosien kustannuskehityksestä ole täsmällistä tietoa. Perustuslakivaliokunta piti välttämättömänä, että nyt ehdotettujen muutosten vaikutuksia ja toimivuutta seurataan tarkasti käyttäen objektiivisia vertailutietoja sekä tarveperusteiden arvioinnissa että hyvinvointialueiden ja niiden palvelujen kustannuskehityksen seurannassa ja että havaittuihin ongelmiin puututaan asianmukaisesti. Perustuslakivaliokunnan mukaan lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Lausunnonantajista erityisesti useat hyvinvointialueet toivat yleisellä tasolla esille tarvetta tarkastella nyt ehdotettujen yksittäisten muutosten sijasta hyvinvointialueiden rahoitusta ja ohjausta koskevaa lainsäädäntöä kokonaisuutena ja myös suhteessa toimialaa koskeviin substanssilainsäädännön muutoksiin. Hyvinvointialueet toivat esille muitakin, nyt esitettyjä muutoksia laajempia ehdotuksia kuten rahoituksen määräytymistekijöitä ja siirtymätasauksia koskevia muutosehdotuksia.

Valtiovarainministeriö toteaa, että valtiovarainministeriö seuraa hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021, jäljempänä rahoituslaki) mukaisen rahoitusmallin toimivuutta. Rahoituslain mukaisesta rahoituksen tasosta ja jakautumisesta alueille on tällä hetkellä saatavissa tietoa vuosilta 2023 ja 2024 sekä ennakkotietoja ensi vuodelta. Hyvinvointialueiden kustannuskehityksestä on vielä rajallisesti saatavissa toteumatietoa, sillä alueet ovat raportoineet tilinpäätöstiedot vasta ensimmäiseltä toimintavuodelta 2023 ja tilinpäätösennustetiedot kuluvalta vuodelta 2024. Palvelujen toteutumisesta alueilla saadaan uusinta tietoa muun ohella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 30 §:n mukaisesta, alueiden ohjausprosessiin sisältyvästä THL:n aluekohtaisesta arvioinnista. THL julkaisee vuotta 2023 ja osin vuotta 2024 tarkastelevat asiantuntija-arviot 29.10.2024. Lisäksi mainitun lain 31 §:n perusteella sosiaali- ja terveysministeriön laatii vuosittain valtakunnallisen selvityksen, jossa arvioidaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaista toteutumista ja rahoituksen tason riittävyyttä. Osana hyvinvointialueiden ohjausta sekä julkisen talouden suunnitelmaa arvioidaan myös hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 12 §:n mukaisesti hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyyttä niiden tehtävien hoitamiseen kokonaisuutena ja hyvinvointialueittain.

Valtiovarainministeriö on asettanut hallitusohjelmassa linjattua rahoitusmallin kehittämisen valmistelua varten valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön sekä THL:n edustajista koostuvan valmisteluryhmän ja sen tueksi alueiden edustajista koostuvan neuvonantajaryhmän. Parhaillaan valmistellaan rahoitusmallin kehittämisen toisen vaiheen esitystä, joka sisältää THL:n tarvetekijätutkimuksen ja muun uusimman tiedon perusteella tehtävät päivitykset rahoituksen määräytymisen tarvetekijöihin, olosuhdetekijöihin sekä hyte-kertoimeen. Lisäksi tässä yhteydessä tarkastellaan siirtymätasausmallin toimivuutta. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2025 siten, että lakimuutokset tulisivat voimaan vuoden 2026 alusta.

2. Rahoituksen jälkikäteistarkistusta koskevat muutokset

Perustuslakivaliokunta (lausunnon kappaleet 5 ja 6) totesi, että ehdotettu omavastuun lisääminen voi hallituksen esityksen perustelujen (s. 28) mukaan toimia kannustinvaikutuksena alueille sopeuttaa toimintaansa ja vähentää siten valtion rahoituksen tarvetta ja siten vahvistaa julkista taloutta. Kustannusten hillintää voidaan perustuslakivaliokunnan mielestä pitää perusteltuna tavoitteena.

Jälkikäteistarkistusta koskevien muutosten osalta perustuslakivaliokunta (kappaleet 10-15) viittasi erityisesti perusoikeuksien turvaamista ja rahoitusperiaatetta koskevaan lausuntokäytäntöönsä ja toteaa pitävänsä valitettavana, ettei esityksen säätämisjärjestysperusteluissa arvioida perusteellisesti ehdotetun sääntelyn vaikutuksia valiokunnan aikaisemman käytännön valossa, vaikka käytäntöä sinänsä esitelläänkin asianmukaisesti.

Perustuslakivaliokunta (kappale 16) kiinnitti huomiota myös siihen, että hyvinvointialueiden mahdollisuudet oman rahoituksen toteuttamiseen tai sen lisäämiseen ovat käytännössä varsin rajoitetut, minkä vuoksi ehdotetun sääntelyn reaaliset toteuttamisedellytykset vaikuttavat varsin ongelmallisilta. Valiokunnan (kappale 19) mukaan rahoituslain 11 §:ään perustuvaa lisärahoitusoikeutta voidaan pitää viime kädessä riittävänä perustuslain 19 §:n 3 momentin edellyttämän turvaamisvelvollisuuden toteuttamisen näkökulmasta, edellyttäen, että oikeus lisärahoitukseen toteutuu edellä viitattujen perustuslakivaliokunnan lausuntojen mukaisesti. Valiokunta kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, ettei lisärahoituksen merkityksen vahvistuminen ole ongelmatonta esimerkiksi rahoituksen ennakoitavuuden kannalta. Lisärahoituksen myöntäminen voi myös johtaa hyvinvointialueen arviointimenettelyyn.

Annetuissa lausunnoissa hyvinvointialueet vastustivat ehdotettua jälkikäteistarkistuksen omavastuuosuuden lisäämisestä rahoitusmalliin, ainakin vielä tässä vaiheessa. Alueiden tosiasiallisia keinoja omavastuuosuuden kattamiseen pidettiin useassa lausunnossa rajallisina, erityisesti mikäli kustannusten kasvu johtuu alueiden vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolelle jäävistä seikoista. Tällöin riski rahoituksen erkanemisesta todellisesta kustannuskehityksestä kasvaa. Pientä omavastuuosuutta (esim. 10 %) pidettiin muutamassa lausunnossa mahdollisena sekä kannustavana elementtinä, mutta erityisesti jälkikäteistarkistuksen alentamisen 70 prosenttiin arvioitiin olevan mahdollisesti liian suuri muutos rahoituksen riittävyyden näkökulmasta. Omavastuusääntelyn nähtiin myös voivan johtaa lisärahoitushakemusten kasvuun. Muun muassa useat hyvinvointialueet, Hyvil Oy ja professori Markku Pekurinen kiinnittivät huomiota ehdotettuun omavastuun voimaantuloajankohdan suhteeseen hyvinvointialueille hyvinvointialueesta annetussa laissa säädettyyn alijäämän kattamisvelvollisuuteen.

Valtiovarainministeriö toteaa, että vuodelle 2025 tehtävä ensimmäinen, mittaluokaltaan varsin suuri jälkikäteistarkistus (1,4 mrd. euroa) olisi vielä täysimääräinen ja se jäisi korottamaan hyvinvointialueiden koko maan rahoituksen pohjaa vuodesta 2025 alkaen. Kuten perustuslakivaliokuntakin (lausunnon kappale 12) toteaa, jälkikäteistarkistuksen mukainen rahoituksen lisäys tai vähennys viedään osaksi koko maan laskennallista rahoitusta, jolloin se jakautuu hyvinvointialueille rahoituslain määräytymistekijöiden mukaisesti. Jälkikäteistarkistuksena tehtävä rahoituksen tason korotus ei siten kohdennu juuri niille hyvinvointialueille, joilla kyseisen vuoden rahoitus on jäänyt toteutuneita kustannuksia pienemmäksi. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan tästä johtuen jälkikäteistarkistuksen vaikutus rahoituksen riittävyyden turvaamisen näkökulmasta ei ole ehkä muodostumassa niin merkittäväksi, kuin mitä sen rahoituslakia säädettäessä vielä arvioitiin olevan. Erityisesti aluekohtaisesti palvelujen järjestämiseksi riittävä rahoitus turvattaisiin siten viime kädessä lisärahoituksella, mikä myös perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetaan.

Uusimpien, vuoden 2024 tilinpäätösennustetietojen mukaan vuoden 2024 alijäämä olisi noin 1,4 miljardia euroa. Vuonna 2026 jälkikäteistarkistuksessa rahoituksen pohjaan vuonna 2025 lisättyä jälkikäteistarkistusta lisättäisiin siten noin 112 miljoonaa euroa. Vuodelle 2026 ehdotettu omavastuuosuus olisi viisi prosenttia jälkikäteistarkistuksena tehtävästä rahoituksen lisäyksestä tai vähennyksestä, jolloin omavastuu vähentäisi rahoitukseen tehtävää lisäystä noin 6 miljoonaa euroa. Vuonna 2026 rahoitukseen sisältyisi yhteensä noin 1,6 miljardia euroa jälkikäteistarkistusta (korotettuna vuoden 2026 tasolle hyvinvointialueindeksillä ja palvelutarpeen kasvulla).

Omavastuuosuudella on siten suhteellisen pieni vaikutus alueiden rahoitukseen vuonna 2026, joten se ei merkittävästi vaikuta esimerkiksi alueiden alijäämien kattamiseen määräajassa. Asteittain nousevan prosenttiosuuden mukaan määräytyvän jälkikäteistarkistuksen omavastuun vaikutus ei myöskään pidemmällä aikavälillä kasvaisi euromääräisesti niin suureksi, että omavastuu suhteessa rahoituksen kokonaismäärään koko maan tasolla tai alueittain vaarantaisi hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyyttä. Olennaista tältä osin on huomata, että omavastuu vaikuttaa vain rahoituksen pohjaan jo sisältyvän jälkikäteistarkistuksen vuosittaiseen lisäykseen tai vähennykseen. Vaikka omavastuun määrä nousee ehdotuksen mukaan 30 prosenttiin, myös esityksen vaikutusarvioissa esitetyssä nopeammassa kustannuskehitysarviossa omavastuun rahoitusta vähentävä vaikutus jäisi vuoteen 2030 mennessä alle yhteen prosenttiin koko maan rahoituksen tasosta.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan (s. 13–14), jälkikäteistarkistuksen määrä ja siten omavastuun vaikutus hyvinvointialueille ja valtiontalouteen on hyvin erilainen riippuen kustannusten kehityksestä. Koska vaikutuksia on tällä hetkellä saatavissa olevien tietojen perusteella mahdotonta pitkällä aikavälillä arvioida täsmällisesti, tulee omavastuuosuuden ja ehdotetun porrastuksen vaikutuksia hyvinvointialueiden rahoitukseen sekä rahoituksen riittävyyteen myös aluetasolla arvioida jatkossa toteumatietojen perusteella ja tarvittaessa muuttaa omavastuuosuuden suuruutta.

Useat lausunnonantajat pitivät omavastuulla tavoiteltavaa rahoitusmallin kannustavuuden lisäämistä sinänsä kannatettavana ja perusteltuna. Osa hyvinvointialueista totesi lausunnoissaan, että omavastuun lisäys voisi toimia kannustavana elementtinä alueille siinä tilanteessa, että alueiden tulokset parantuisivat. Ehdotetun omavastuun kannustevaikutuksesta todettiin kuitenkin useassa lausunnossa, että omavastuun todelliset kannustimiset ovat heikot, sillä yksittäisen alueen omalla toiminnalla saavutetut säästöt eivät välttämättä realisoidu kyseisen alueen jälkikäteistarkistuksessa samaan osuuteen, koska jälkikäteistarkistus kohdistuu rahoituksen määräytymistekijöiden kautta alueille. Yksittäisissä lausunnoissa myös esitettiin, että omavastuu vähentäisi rahoitusta samassa suhteessa, kun alueet valtakunnallisesti sopeuttaisivat toimintaansa.

Valtiovarainministeriö toteaa, että jälkikäteistarkistuksen omavastuun kannustavuus perustuu siihen, että omavastuu lisäisi rahoitusta verrattuna voimassa olevan lain mukaiseen täysimääräiseen tarkistukseen sitä enemmän, mitä enemmän hyvinvointialueet pystyvät omilla toimillaan hillitsemään kustannuskehitystä. Omavastuuosuus toimii kumpaankin suuntaan, eli se voi merkitä myös rahoituksen vähennystä, jos hyvinvointialueiden kustannuskehitys toteutuu voimakkaana. Jälkikäteistarkistus tehdään koko maan tasolla, jolloin yksittäiselle alueelle omavastuuosuuden rahoitusta lisäävä tai vähentävä vaikutus kohdentuisi laskennallisen rahoituksen suhteissa. Näin omavastuu voisi osaltaan toimia kannustinvaikutuksena hyvinvointialueille tehdä kustannusten kasvua hillitseviä toimia.

Omavastuuosuuden vaikutus rahoitukseen riippuu kullekin vuodelle tehtävän jälkikäteistarkistuksen määrästä. Jos hyvinvointialueiden yhteenlaskettu tulos kohenee alueiden sopeutustoimien myötä, vähennetään vuosittain rahoituksen pohjaan sisältyvää jälkikäteistarkistuksen määrää. Näin ollen omavastuu vaikuttaisi vain jälkikäteistarkistuksen vuosittaiseen vähennykseen eikä siten vähentäisi rahoitusta samassa suhteessa, kun alueet sopeuttavat toimintaansa. Omavastuu ei siten aiheuttaisi suurta ennakoimattomuutta rahoituksen uraan.

Hyvinvointialueiden lausunnoissa sekä kannatettiin että vastustettiin ehdotusta yksittäisen alueen saaman lisärahoituksen huomioon ottamatta jättämisestä jälkikäteistarkistuksessa. Ehdotusta pidettiin perusteltuna muun muassa rahoituksen ennustettavuuden näkökulmasta sekä valtion kustannuksia hillitsevänä toimenpiteenä. Toisaalta esimerkiksi HUS-yhtymä ja moni hyvinvointialue oli sitä mieltä, että lisärahoitus tulisi ottaa huomioon, koska se osoittaa rahoituksen olleen siltä osin riittämättömällä tasolla. THL esitti, että ainoastaan sellainen lisärahoitus otettaisiin huomioon, joka lisärahoitusmenettelyssä on arvioitu johtuvan alueesta riippumattomista syistä.

Valtiovarainministeriö toteaa, että lisärahoituksen huomioon ottamista ei ole pidettävä alueiden rahoituksen turvaamisen kannalta välttämättömänä, koska koko maan rahoitukseen lisättynä se kohdentuisi epätarkoituksenmukaisesti kaikille muillekin alueille kuin sille, joka on ollut lisärahoituksen tarpeessa. Tästä syystä se on myös perusteltu valtion talouden säästökeinona. Sen sijaan valtiovarainministeriö ei näe käytännössä mahdolliseksi säätää THL:n lausunnossa ehdotetusti lisärahoituksen huomioon ottamista riippuvaiseksi siitä, mikä on ollut yksittäisen lisärahoitusta saaneen alueen lisärahoituksen tarpeen peruste.

3. Asiakasmaksumuutosten huomioon ottaminen rahoituksessa

Perustuslakivaliokunta (lausunnon kappale 23) totesi erityisesti asiakasmaksumuutosten huomioon ottamista koskevan muutoksen osalta kiinnittäneensä aiemmin huomiota siihen, että valtion ohjauksen, hyvinvointialueiden tehtävien

järjestämistapaa koskevien rajoitusten ja rahoitusmallin vuoksi hyvinvointialueiden itsehallinto jää varsin ohueksi. Valiokunnan käsityksen mukaan nyt ehdotettu sääntely on tosiasiallisesti omiaan rajaamaan edelleen hyvinvointialueiden itsehallinnon piiriin kuuluvaa päätösvaltaa asiakasmaksuista. Valiokunta (kappale 24) korosti myös sitä aiemminkin olennaisena pitämäänsä seikkaa, että sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoituksen on riittävästi vastattava palvelutarvetta ja turvattava se, etteivät sosiaali- ja terveyspalveluista perittävät asiakasmaksut suuruudellaan siirrä palveluja niitä tarvitsevien ulottumattomiin.

Lausunnonantajat suhtautuivat ehdotukseen enimmäkseen varauksellisesti. Eduskunnan oikeusasiamies piti lausunnossaan esityksen vaikutusarvioita sekä säätämisjärjestysperusteluja puutteellisina, sillä esimerkiksi ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia ei ollut arvioitu lainkaan ja ehdotusta olisi tullut tarkastella myös perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisvelvoitteen sekä alueellisen itsehallinnon kannalta.

Muutama hyvinvointialue kannatti sinänsä ehdotusta asiakasmaksumuutosten huomioon ottamisesta etukäteen tehtävämuutoksia vastaavalla tavalla ja näki sen toteuttavan rahoituslain periaatteita, mutta niistäkin osa piti ehdotettua voimaantuloaikataulua liian nopeana. Monet lausunnonantajat totesivat ehdotuksen johtavan alueilla todennäköisesti maksujen nostamiseen enimmäismääriin, jolloin ehdotus mm. kaventaisi alueiden mahdollisuuksia ohjata palvelujen käyttöä maksuja sääntelemällä ja korottaisi pienituloisten maksurasitusta. Muun muassa Vanhusasiavaltuutettu ja SOSTE ry toivat esille huolensa ehdotusten vaikutuksesta asiakkaiden asemaan sekä tarpeen varmistaa pienituloisten henkilöiden asiakasmaksujen alentaminen velvoittavin säännöksin. Useat lausunnonantajat myös totesivat yleisesti maksujen korottamiseen liittyen, että mahdollinen palvelujen käytön väheneminen asiakasmaksujen noustessa voi johtaa lyhyellä aikavälillä säästöihin, mutta riskinä on terveysongelmien kärjistyminen ja päätyminen kalliimpiin palveluihin myöhemmin.

Erityisesti hyvinvointialueiden lausunnoissa korostettiin maksuihin säädettävien muutosten kustannusvaikutusten arvioinnissa realistisuutta ja alueiden näkemysten huomioon ottamista. Vaikutusarvioinnissa todettiin aiheutuvan epävarmuutta erityisesti asiakasmaksukatto- ja maksuvapautussääntelyn soveltamisesta sekä maksuhäiriöistä johtuvista luottotappioista. HUS-yhtymä toi lausunnossaan esille vuosittaisia luottotappioiden määriä. Koska edellä mainittuja eriä on vaikea selvittää ennalta, yksittäiset hyvinvointialueet (E-Karjala, Keski-Suomi) näkivät, että asiakasmaksumuutoksia ei tulisi huomioida rahoituksen tasossa etukäteen, vaan ne tulisi huomioida vasta jälkikäteistarkistuksen kautta voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Eräät hyvinvointialueet, professori Pekurinen ja Hyvil Oy pitivät lausunnoissaan ongelmallisena vaikutusarvioissa esimerkkitapauksessa käytettyä rahoituksen kohdentamismallia, jossa koko maan tasolla tehtävästä rahoituksen

vähennyksestä kohdistuisi palvelutarvetta kuvaavan kriteerin perusteella enemmän niille alueille, joilla palvelujen tarve on korkeampi. Toisaalta tällaista mallia myös kannatettiin. Siten lausuntojen perusteella alueiden suhtautumiseen näytti vaikuttavan suoraan se, miten käytettävä kohdentamismalli kohtelee kyseisen alueen rahoitusta.

Valtiovarainministeriö toteaa, että rahoituslain 9 §:ään ehdotettu täsmennys koskee sitä tapaa, jolla vastaavasti kuin tehtävämuutokset myös asiakasmaksuihin säädettävät muutokset tulisi ottaa huomioon hyvinvointialueiden rahoituksessa. Säännöstä sovellettaisiin sekä asiakasmaksuja korottaviin että alentaviin tai asiakasmaksun kokonaan poistaviin muutoksiin, eli vaikutus voisi olla koko maan tasolla muutoksen sisällöstä riippuen joko rahoitusta vähentävä tai korottava.

Vaikutusten huomioon ottaminen hyvinvointialuekohtaisessa rahoituksessa voidaan tehdä muutoksen sisällöstä riippuen esimerkiksi kohdentuen kaikkiin rahoituksen aluekohtaisiin määräytymistekijöihin tai kohdentamalla muutoksesta aiheutuva rahoituksen lisäys tai vähennys muutoksen sisällön mukaan kulloinkin sopivimmille laskennallisille kriteereille. Tämä kohdennus vaikuttaa siihen, miten muutoksen jälkeen rahoitus jakautuu aluekohtaisesti. Rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi kohdentamistavan valinnassa tulisi ottaa huomioon erityisesti se, millaiset mahdollisuudet eri hyvinvointialueilla arvioidaan tosiasiassa olevan maksutulojensa muuttamiseen valtion rahoituksen muutosta vastaavasti.

Asiakasmaksumuutosta koskevissa esityksissä tulisi erikseen ottaa huomioon edellä lausunnoissa mainitut, muun muassa vaikutusten arviointia koskevat seikat. Nyt kyseessä olevan esityksen vaikutusarvioissa esitetty esimerkki asiakasmaksukorotuksen huomioon ottamisesta on otettu esitykseen havainnollistamaan maksumuutoksen vaikutusta koko maan tason ja yksittäisen hyvinvointialueen rahoitukseen. Tässä yhteydessä ei ole ollut mahdollista vielä tarkemmin arvioida ehdotetun mallin vaikutuksia yksittäisten asiakkaiden tai asiakasryhmien asemaan, koska tämä edellyttäisi tietoa kulloinkin kyseessä olevan asiakasmaksumuutoksen sisällöstä ja erityisesti palvelu- ja asiakaskohtaisesta kohdentumisesta. Kuten esityksessä todetaan, tällainen arvio on tehtävä, mutta tämä on asiakasmaksumuutoksen valmistelun yhteydessä erityisesti esittelystä vastaavaan ministeriön tehtävänä. Valtiovarainministeriö näkee erittäin tärkeänä, että tällöin arvioidaan myös perustuslakivalokunnan edellyttämällä tavalla se, ettei asiakasmaksujen taso siirrä palveluja asiakkaiden tavoittamattomiin. Tämä tarkoittaa myös vaikuttavien keinojen löytämistä asiakasmaksuista vapauttamiseen silloin kuin se on tarpeen maksukyvyttömyyden perusteella.

4. Pelastustoimen riskikerrointa koskeva tekninen muutos

Esitykseen sisältyy teknisluonteinen muutosehdotus, jolla korjattaisiin pykälän sanamuotoon jäänyttä virhettä siitä, minkä vuoden perusteella pelastustoimen riskikertoimen laskennassa käytettävät tiedot määräytyvät. Ehdotusta kannatettiin. Samalla useat hyvinvointialueet toivat lausunnoissaan esille laajemminkin muutosehdotuksia riskikertoimen ja pelastustoimen rahoituksen muiden määräytymistekijöiden perusteena oleviin tietoihin.

Valtiovarainministeriö toteaa, että sisäministeriössä ollaan parhaillaan valmistelemassa pelastustoimen riskiruutujen määräytymisperusteiden päivittämistä vastaamaan paremmin todellista palvelutarvetta. Riskiruutujen päivityksen jälkeen vuoden 2025 aikana tulisi päivittää hyvinvointialueiden rahoituslain 23 §:ä sekä hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen sääntelyä riskikertoimen määräytymisperusteiden tarkemmaksi määrittelemiseksi vastaamaan paremmin todellista palvelutarvetta ja sen vaikutuksia rahoitukseen. Tavoitteena on, että riskikertoimen määräytymiseen liittyvä sääntely ja ohjeistus saataisiin voimaan vuoden 2026 alusta.